SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 93. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 18, 1988 — CENTS 25 ЦЕНТІВ — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ТРАВНЯ 1988 — Ч. 93. РІК XCV.

СПІВРОБІТНИКИ ТОРОНТОНСЬКОЇ КАТЕДРИ ОТРИМАЛИ ВИСОКІ НАГОРОДИ

Зліва — д-р Л. Луцюк, д-р С. Гринюк, д-р В. Мезенцев.

Торонто. — Три наукові співробітники Катедри Українознавчих Студій отримали високі нагороди, які допоможуть їм продовжувати їхню дослідну і видавничу працю на наступні три роки.

Д-р Стелла Гринюк і д-р Любомир Луцюк отримали окремі нагороди канадських наукових дослідників від Ради наукових дослідів Канади суспільних і гуманістичних наук, яка забезпечується державними фондами федерального уряду. Метою цих нагород є посилити й піднести розвиток наукових досліджень в Канаді, дбаючи про забезпечення відповідними висококваліфікованими науковцями поодиноких університетських факультетів на наступне десятиріччя.

Змагання за наукову нагороду канадських дослідників від Ради наукових дослідів Канади є дуже вимогливі. Ця нагорода забезпечує наукову стипендію у висоті 39,000 дол. — річно на перших три роки. Ця нагорода призначується не на підставі особистих подань, але на основі рекомендацій від департаментів поодиноких університетів, які своєю чергою номінують найбільш кваліфікованих кандидатів. Цього року на цілу Канаду призначено 57 нагород, з яких дві отримали наукові співробітники Катедри Українознавчих Студій. Вони теж являються першими нагородами для науковців, які зосереддилися на дослідах з українською тематикою.

(Закінчення на стор. 3)

Святкуватимуть Тисячоліття в Олбані

Олбані, Н. Й. — Комітет Тисячоліття Християнства в Україні Олбанської Округи намітив святкування 1000-ліття Хрищення Руси-України на суботу, 21-го травня ц.р., тут в „Рокфеллер Емпаєр Стейт Плаза в Олбані.

Програма почнеться о год.л 1-ій по полудні релігійною відправою п.н. Чин відновлення благодаті Святого Хрищення. У відправі візьмуть участь священики місцевих церков, як православні, так і католицькі. Співатиме хор Олбанської Округи з громад: Трой, Коговз і Вотервліт, диригент Ярослав Кушнір. Після релігійної відправи діти суботньої школи випустять бальони, на яких буде написаний відповідний клич з нагоди тисячолітнього ювілею.

Опісля слідуватиме мистецька програма: виступлять дівчата з гагілками, буде показ історичної ноші з колекції 64-го Відділу СУА з Ню Йорку; пояснення до тих строїв даватиме — д-р Ліда Тарнавська, професор Сієна коледжу в Олбані; дальше виступить танцювальна група „Зорепад" хореограф Рома Прийма-Богачевська; наступні точки виконає вокальний ансамбль „Намисто" з Вашінгтону, музичний керівник Петро Круль; танцювальний ансамбль „Сизокрилі" з Ню Йорку, хореогафом якого є Р. Прийма- Богачевська; будуть також розложені інформативні станки; рівночасно можна буде закупити деякі речі на пам'ятку.

(Закінчення на стор. 3)

У ВІРМЕНІЇ ВІДБУЛАСЯ НОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ

Москва. — Десятки тисяч вірменів зібралися у четвер увечері, 12-го травня, в центрі Єревану на площі перед оперним театром, щоб знову вимагати приєднання до Вірменії Нагірного Карабаху, області в сусідньому Азербайджані, населеної переважно вірменами.

В телефонічному інтерв'ю з Єревану історик Амбарцум Галстян, один з активістів руху за приєднання Нагірного Карабаху до Вірменії, сказав, що, за його оцінкою, в демонстрації взяло участь від 50 до 100,000 осіб. „Це була мирна і дуже організована демонстрація", — сказав він. Міліція спостерігала за всім, що відбувалося, але не вмішувалася.

Демонстрація в центрі Єревану тривала одну годину і була найбільшою з усіх маніфестацій, що почалися тут в лютому, коли в столицю Вірменії прибули тисячі осіб з Нагірного Карабаху.

Нагадаємо, що рух за включення Нагірного Карабаху до складу Вірменії привів до кривавих зударів на національному ґрунті між вірменами і азербайджанцями: 28-го лютого в азербайджанському місті Сумгаїт відбулося справжнє побоїще, в якому загинуло 32 особи. Однак совєтські керівники, замість того, щоб задовільнити прохання вірменського населення области, підтримані населенням всієї Вірменії, пообіцяли здійснити в Нагірному Карабаху „програму економічного і культурного розвитку" на загальну суму 400 мільйонів карбованців, що передбачає, зокрема, збільшення будівництва житлових будинків, відкриття вірменських шкіл, телевізійні пересилання вірменською мовою тощо.

Однак, виступаючи перед демонстрантами, Ігор Мурадян, голова громадського комітету, створеного для проведення в життя прохань про приєднання Нагірного Карабаху до Вірменії, заявив, що вимога вірменського населення залишається в силі. „Це наша головна вимога, — сказав він, — і ми від неї не відступимо".

Крім І. Мураляна, перед демонстрантами виступили ще два оратори, які підкреслили, що вони підтримують політику реформ Міхаїла Горбачова.

ПАПА ДАВ ЛЕКЦІЮ ПАРАҐВАЙЦЯМ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ

Асунксіон, Парагвай. — Відвідуючи президента Парагваю ген. Альфреда Стросснера у його президетнському палаці, з якого він по-диктаторськи керує країною вже 34 роки без жадних змін й демократичних виборів, Голова Католицької Церкви Папа Іван Павло II, відбуваючи поїздку по чотирьох латиноамериканських країнах, вирішив дати добру лекцію парагвайцям, зокрема прихильникам згаданого президента, про права людини і політичну свободу, якими повинні користуватися усі народи світу.

Не згадуючи диктаторського режиму Стросснера й інших режимів у Південній Америці, які віддавна порушують права людини і не дбають про підвищення життєвого рівня для населення, Папа сильно обороняв право Римо-Католицької Церкви говорити про несправедливість, пониження, поневолення людини людиною, експлуатацію режимів і знущання над пересічними громадянами, які перед Богом є усі рівні.

Зараз таки після приїзду до Парагваю із трьохденною візитою Папа висловив бажання говорити відкрито про ці наболілі справи і несправедливості про які, до речі, місцева парагвайська Церква говорить вже на протязі років без жадного позитивного результату.

У політичні справи і справи потоптання прав людини Папа був втягнений самим генералом А. Стросснером, коли цей минулого тижня відкликав був усі розмови Святішого Отця з представниками громадськости під час його візити у Парагвай, які включали також приватну розмову Папи з керівниками опозиційних до уряду політичних партій. Коли секретаріят Ватикану запротестував проти поведінки ген. Стросснера, він зняв раніше заборону і дозволив Папі зустрічатися з ким він тільки бажає.

У присутності корпусу закордонних дипломатів Папа довше зупинився у своїй науці про права людини і з цього випливаючі політичні права усіх громадян. Вітаючи Папу ген. А. Строснер, ніби оправдуючись заявив, що він керує країною згідно з бажанням більшости виборців і його уряд не накидає нікому теперішньої системи правління, яка тепер існує у Парагваї.

Очевидно, Папа на кожному кроці підкреслював, що його візита в Латинську Америку має суто пасторальний, тобто релігійний характер, але Церква діє серед народів і тому силою обставин він мусить обороняти їхні права, дбаючи рівночасно про їхній життєвий рівень. Візита Папи тим разом охоплювала відвідини Уругваю, Болівії, Перу і Парагваю.

Філядельфія готується до святкування Тисячоліття

Філядельфія. — Комітет для відзначення 1000-річчя Хрищення України в Філядельфії, що його очолює проф. д-р Богдан Гнатюк у порозумінні з ієрархією Українських Церков, інформує українську громаду Філядельфії і околиці, що відзначення ювілею відбудеться в неділю, 22-го травня ц.р., з такою програмою:

Урочисті Архиєрейські Божественні Літургії; перед полуденком у православному катедральному храмі св. Володимира, по полудні о год. 2-ій в українському католицькому митрополичому соборі при Френклін вул. Того ж вечора о год. 6-ій відбудеться святочний бенкет із мистецькою програмою в залі готелю Адамс (Ситі Лайн і Монюмент авеню) коктейл - год. 6-ій, мистецька програма — о год. 7-ій. Програма: фортепіянове сольо — д-р Юліяна Осінчук, рецитація — Лариса Кукрицька-Лисняк; виступ хору „Прометей", диригент Михайло Длябога, Ірена Пелех-Зварич, фортепіяновий супровід. Ведучий бенкетом — д-р Альберт Кіпа. До участи в бенкеті запрошено Митрополита Сулика, Блаженнішого Митрополита Мстислава й усіх Владик, що братимуть участь у Богослуженні, та священиків українських Церков, а також представників федерального Уряду представників Конгресу, губернатора стейту, посадника міста, членів Міської ради та представників етнічних груп.

У Пассейку помер д-р мед. Б.А. Филипчак

Пассейк, Н. Дж. — У понеділок, 16-го травня 1988 року тут несподівано помер св. п. доктор медицини і хірург Борис Антін Филипчак, народжений 30-го листопада 1907 року в Самборі на Україні, син письменника бл. п. Івана Филипчака, відомий і шанований у громаді лікар-громадянин і жертводавець на різні цілі.

Години відвідування у похоронному заведенні Бурнадз, 371 Лейквю авеню в Кліфтоні, Н. Дж., у середу і четвер, 18-го і 19-го травня, від 2-ої до 4-ої години по полудні і від 7-ої до 9-ої вечорі. Парастас у четвер, 19-го травня, о год. 8-ій вечора, а похорон у п'ятницю, 20-го травня, у церкві св. Миколая в Пассейку, відтак на український православиний цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишені у жалобі: Ірина Дибко, дружина, Іван-Ігор, син, Зірка, невістка, Анна, внучка, Марта Анна Шраменко, похресниця, Ярослав і Ольга Заремби, свати, Дарія, сестра в Україні та дальша родина в Україні, Чехо-Словаччині і Польщі.

Вибрано нову Управу КЛК

Ню Йорк. — Тут в приміщеннях Українського Інституту Америки в п'ятницю 13-го травня ц.р., відбулися Загальні збори Карпатського Лещетарського Клюбу, якими провадив Роман Гавриляк.

Після звітів і дискусії вибрано нову Управу в такому складі: Юрій Попель — голова, члени — Стефан Ганкевич, Олександер Попович, Орест Федаш, Северин (Ерко) Палидович, Юрій Тарасюк, Володимир Гнатківський; Контрольна комісія — Р. Гавриляк, Богдан Курилко, та Юрій Купчинський.

Фестиваль в Ню Йорку матиме різнорідну програму

Ню Йорк. — Тут від п'ятниці, 20-го травня, до неділі 22-го травня ц.р., на 7-ій вулиці між 2-ою та 3-ою аве. відбуватиметься вже широко відомий Фестиваль церкви св. Юра. В програму цьогорічного фестивалю включено два роди виступів перші присвячені виключно святкуванню 1000-ліття Християнства України, другі — це мистецько-розважові.

В першій частині програми буде показ історичної ноші України з особливим виміненням одягу княжої доби, виступ хору „Думка" зі зразками української релігійної музики VII-XX століть та хоровід княжої доби з двору князя Ярослава Мудрого.

Другу частину виповнять: вокальний ансамбль „Промінь", дуети і сольоспіви, ансамбль бандуристів „Гомін степів", дует бандуристів з Буеснос Айресу, Аргентина, молоді бандуристи з Ню Йорку і Гемпстеду, акордіонове сольо, дует бандуристок з Ню Йорку ,танцюристи академії св. Юра, танцювальний ансамбль „Волошки" з Філядельфії, танцювальна група „Скоромохи" з Гемпстеду, школа народних танків з Ірвінґтону, танцювальна група осередку СУМА в Ню Йорку „Молоді верховинці " та оркестра „Веселі ночі" з Сиракюз. Години програми п'ятниця — 8-ма вечора, субота — 2-га по полудні та 7:30 вечора та неділя 1:30 по полудні. Мистецька виставка шовкодруків, кераміки, писанок, деревопритів, ґерданів, і вишивок. На фестивалі буде парафіяльний кіоск - 1000-ліття, де можна буде купити сувеніри 1000-ліття, а також придбати дарову інформаційну літературу.

У СВІТІ

ГОЛОВНЕ КОМАНДУВАННЯ стаціонованих в Ливані сирійських військових частин наказало своїм воякам замкнути південну частину передмістя Бейруту, у якому на протязі останніх 10-ох днів відбувались бої двох фракцій мусулманів-шіїтів, і зарядило обидвом групам скласти зброю. Приблизно 6,000 сирійських вояків перебрали кокнтролю усіх важливих об'єктів. Їхні акції підтримували біля 50 танків, які в'їхали на вулиці передмістя, панцерні вози і джіпи з готовими до стрілу скорострілами. Генерал бригади сирійських військ Газі Канаан заявив, що „ми не могли спокійно приглядатися кровопролиттю і знущанні над цивільним населенням обидвох фракцій". Сирійці виступили для наведення порядку у повному погодженні з урядом Ливану.

ДІЮЧИ У ПЕРЕКОНАННІ, що сили повстанських загонів контрас значно послабли і послабла воля демократичних країн далі допомагати їм, прокомуністичні і промосковські сандіністи почали стосувати більший тиск на групи контрас, їхніх представників, які ведуть переговори, і опозиційні групи країни. В суботу, 14-го травня, уряд сандіністів, видав нове зарядження про обмеження діяльности опозиції, поширив контролю над католицькою пресою і єдиною газетою опозиції, а державна служба безпеки заарештувала, під різними претекстами кількох відомих опозиційних керівників і обвинуватила їх в нелегальній діяльності. Уряд сандіністів відмовився також прийняти вимоги страйкуючих робітників на будовах і механіків та погрозив їм репресіями.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II, хоронений малою армією поліції і цивільних працівників державної служби безпеки, відправив в Лімі, Перу, торжественну Богослужбу, в сослуженні багатьох єпископів і священиків, у якій брало участь, згідно з оцінкою поліції, понад 1.5 мільйона вірних. Папа прибув до Ліми в суботу, 14-го травня, і там зустрівся з провокативними виступами скрайньо-лівих, які влаштували галасливу масову демонстрацію, наробили чимало школи, але під час зудару з поліцією ніхто не загинув і тільки кілька осіб були легко поранені. Масова участь перуанців у Службі Божій свідчить про їхню прив'язаність до католицької віри. Очевидно, понад 20,000 вояків, поліціянтів і цивільних агентів, збільшували і так найбільшу в Південній Америці публіку у привітанні Папи, який тепер відбуває візиту у чотирьох державах Латинської Америки. Папа, виголошуючи проповідь, тримався виключно релігійної тематики і не згадував про брутальний виступ лівих.

ТЕМІ ВИВЕДЕННЯ СОВЄТСЬКИХ військових частин з Афганістану совєтська преса, радіо й телевізія присвятили дуже багато уваги. Звідомлення в телевізії супроводжав довший фоторепортаж про покинення совєтськими частинами східнього Афганістану, „здруженість" совєтських і афганських вояків, вручення квітів совєтським воякам представниками цивільного населення і дітьми, демонстрування сили афганської урядової армії тощо. Газета „Правда", орган ЦК КПСС, „Ізвєстія" та інші помістили на перших сторінках звернення Центрального Комітету КПСС у цій справі, яке закінчується привітаннями вояків, які перші прийдуть на совєтську територію. Очевидно, у повідомленнях всюди нагадується про відому промову генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Горбачова з 8-го лютого ц.р., у якій він заповів виведення совєтського війська, починаючи з 15-го травня.

КОРИСТАЮЧИСЬ ШИРОКОВІДОМОЮ практикою комуно-московських імперіялістів, особливо в Афганістані, комуністичний уряд в Етіопії зарядив широку евакуацію цивільного населення з двох провінцій, Ерітрії і Тігре, у якій діють антимарксистські повстанці, щоб в такий спосіб дати можливість частинам урядового війська, вишколеного до речі совєтськими старшинами, повести широку офензиву проти партизанів. Західні дипломати і політичні спостерігачі висловили страх, що президент Етіопії, комуніст з переконання Менгісту Гайлє Маріям, застосує жорстоку тактику етноциду у відношенні до населеня двох згаданих провінцій і, в додатку до голоду, наступлять там урядові репресії. Одним словом на очах цивілізованого світу який, до речі, пересилає до Етіопії мільйони долярів допомоги для голодуючого населення, відбуватиметься черговий голокост комуністичних злочинців над частиною населення, яке не поділяє їхньої політики.

ФІНАНСИСТ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ СТАВ МІНІСТРОМ У ФРАНЦІЇ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Новообраний президент Франції Франсуа Міттеран призначив до свого кабінету на посаду міністра фінансів, економіки і бюджету 62-річного П'єра Берегового, „сина українського робітника, що емігрував до Франції під час Першої світової війни, як подає „Волл Стріт Джорнал" з 13-го травня ц.р.

В статті, поміщеній в цьому щоденнику під заголовком „Повернення Берегового на пост міністра фінансів — схвалюють фінансові провідники Франції", автор її Тамас Кемм пише, що призначення Берегового на міністра фінансів привітав французький фінансовий світ. Він наводить слова шефа одної із головних французьких компаній, який заявив, що хоч він і не соціяліст, але мусить визнати, що „ні один міністер фінансів Франції перед ним (Береговим), чи після нього, не зробив більше для французької фінансової системи". Це сталося після того, як в 1986 році соціялісти програли у парляментарних виборах, і в наслідок цього уступив з посту міністра фінансів П. Береговий, який займав цей пост від 1984 до 1986 року, заслуживши велике признання від фінансових кіл Франції, головним чином за те, що він був „архітектом модернізації французької фінансової системи".

П'єр Береговий запевнив під час інтерв'ю, що соціялісти не повернуться до своєї практики з 1984-86 років, коли вони після націоналізації найбільших компаній і банків і запровадження ряду соціяльних реформ допровадили Францію майже до фінансової катастрофи. Новий міністер фінансів заявив також, що соціялісти не повернуться до контролі цін і кредитів, бо він вже „розпочав процес, щоб зняти це".

В АМЕРИЦІ

ЗАКОНОПРОЄКТ В СПРАВІ надужиття привілеїв закордонних дипломатів є вже в Комісії закордонних справ Палати Репрезентантів. Сподіються, що в скорому часі і Сенатська комісія закордонних зв'язків виступить зі своєю версією такого ж законопроєкту.

СЛІДЧІ УРЯДУ, перевіряючи дещо захитану стійкість крайових фінансових інституцій, заявили, що понад 100 банків і ощадностево-позичкових установ знаходяться на списку тих, які правдоподібно переступили правила своїх статутів. Важливіші підозріння — це нелегальні трансакції, ризиковні потягнення, які заборонені ощадностево-позичковим установам і банкам. Більшість запідозрених підприємств знаходяться в Каліфорнії і Тексасі.

У КЕРРОЛТОНІ, КЕНТАКІ, федеральні інспектори розпочали детальні дослідження катастрофи, яка спричинила смерть 27-ох молодих підлітків. Аварія сталася в наслідок їзди вантажного авта в протилежному напрямку на міжстейтовому шосе та його зудару з автобусом, що віз підлітків з прогульки. Зудар спричинив раптовий вибух і вогонь в автобусі та, згідно з твердженням медичного директора д-ра Джорджа Ніколса, всі 27 загинули від диму і попечень. Крайова рада транспортової безпеки у Вашінгтоні заявила, що це був один з найгірших автобусних випадків в ЗСА.

АЛЬМАНАХ УНС'89

Редакція „Свободи" приймає до розгляду матеріяли до Альманаха на 1989 рік, в якому припадає 175-ліття з дня народин Тараса Шевченка і 25-ліття відкриття пам'ятника в його пошану у Вашінгтоні, як теж 50-ліття проголошення незалежности Карпатської України, 95-ліття УНСоюзу. Статті на ці та інші теми можна присилати до 16-го липня 1988 року. — Ред.

1000-річчя християнства України — очами японки

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Коли до наших редакційних приміщень приходить чарівна молода людина японського походження, представляється як Анна Прокопович і каже, що шукає за українською релігійною музикою, яку можна б передати по радіо — це мусить заторкнути нашу репортерську жилку, і ми негайно з олівцем і папером в руках „впрошуємося" у неї на інтерв'ю.

Наша гостя з Каліфорнії Анна Кокава-Прокопович відразу погоджується на розмову і ми бачимо після кількох речень, як добре і як глибоко вона включилася в середовище молодої української активної групи в Лос Анджелесі, до якої належить її муж. Ми знаходимо цілий ряд спільних знайомих з пластового і громадського життя і це розуміється створює підставу до ще кращого порозуміння.

А. Кокава-Прокопович розповідає про пляни святкування Тисячоріччя в Каліфорнії.

Але найбільше бере таки за серце сам факт, що наша гостя так всеціло захопилася справою відзначування 1000-річчя Християнства України — батьківщини її мужа, і старається в тому напрямі допомогти де лише і як може. Вона є членом каліфорнійського Комітету 1000-річчя Християнства в Україні і тісно співпрацює в ньому із головою, відомим українським активістом Тарасом Козбуром. Розповідає нам, що помагала активно мужеві у кампанії зібрання фондів на ту ціль, яка була поєднана із пробуванням вина, і там виголосила слово до публіки в англійській мові, інформуючи про святкування 1000-річчя Християнства в Україні.

Тепер приїхала до Ню Йорку, щоб тут вишукати платівки і стрічки з українською релігійною музикою тому, що в червні завдяки заходам комітету будуть передавати по радіо з Лос Анджелесу серію української клясичної музики. Діставши в редакції низку порад в тому напрямі наша ентузіястка відзначування 1000-річчя Християнства в

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00, Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

В обороні мови

Київська газета „Культура і Життя" присвятила у числі з 1-го травня ц. р. майже цілу сторінку листам в обороні української мови, культури і зумисного нехтування всього, що українське, офіційними партійними і урядовими бюрократами, які в багатьох випадках, наслідуючи своїх зверхників, а найбільше першого секретаря компартії України Володимира Щербицького, лізуть зі шкіри, щоб догодити русифікаторам.

Р. Билець, електрик з Пустомитівського району Львівської області пише: „У нас у Львові, з українською мовою, можливо, краще ніж у містах східньої та південної України... Але дуже болить, що часто чуєш суржик. Хочеться запитати, де, в якій школі ці люди вчилися, хто їм оцінки виставляв?... Ось подивився на суботню передачу Українського телебачення „Відеомлин". У ній пропонувалося послухати українських композиторів, директорів „Укрконцерту", „Київконцерту". Послухати і побачити... Ось вони — преставники української культури. Коли ведучий звертався до них, то у відповідь — жадного українського слова. І так не соромно їм виступати по телебаченню? А ми дивуємося, звідки нігілізм у ставленні до рідної мови. Українська мова майже зникла на східній і південній Україні... Завдано удару в найболючішу точку. Бо якщо не існує рідної мови в дитсадку, майже не вивчається вона в школі, то чи виховаємо духовно багатих людей?".

Інший автор листа Л. Куровська, педагог Чернігівського музичного училища імені Л. Ревуцького, пише: „Адже не секрет, що не тільки в нашому училищі, що носить ім'я Л. Ревуцького, де я працюю понад 15 років, а й в інших училищах республіки вважається ознакою 'доброго тону' демонструвати якусь зарозумілу байдужість до таких дисциплін як українська музична і українська хорова літератури, народна музична творчість... Як наслідок цього — низький рівень знань з цих предметів в усіх випускників без винятку. Пам'ятаю, як напередодні до вступних екзаменів до Львівської державної консерваторії я з жахом виявила, що українська музика пройшла, так би мовити, 'повз мене' як щось другорядне, навіть зайве... А все це тому, що українська музична література, як окремий предмет нам не читалась. До речі, вона не виконується в концертах і зараз... Чи могли наші педагоги навчити нас того, чого вони самі не чули? За останніх двадцять років малощо змінилося. А з якими прикрими фактами доводиться зустрічатися на вступних екзаменах з музлітератури в училищі. Діти знають біографії Гайдна, Бетговена, намагаються аналізувати складні твори Чайковського і Шостаковича, а про українську музику — годі й говорити... Немає записів, підручників, нотних видань. Відкладати цю справу на завтра не можна. Її треба вирішувати негайно, зараз, адже йдеться про духовність майбутніх поколінь нашого народу!".

У подібному тоні написані й інші листи про: кінотеатри в Україні з кінострічками на російській переважно мові; про перехід на російську мову в обслуговуванні населення різними установами, включно до телефонічної; про заповнювання анкет виключно російською мовою; про загальні сірі будні, у яких приходиться жити українцям на батьківщині, де, як пише „Культура й Життя", навіть вчителі середньої школи не знали про існування такої газети, яка, до речі, є органом міністерства культури УССР.

Ну й — „гласність"!

Володимир Яців

ПЕРЕД МОЖЛИВІСТЮ ЗМІН У СЕРЕДНЬО—СХІДНІЙ ЕВРОПІ

I.

У недалекому вже часі Середньо-Східня Европа може стати полем бурхливих суспільно-політичних і економічних рухів спротиву соціялістичній системі московського зразка, які безумовно змінять її обличчя. Такі можливості оперті на фактах, які стверджують, що поширюється незадоволення і є стремління спільнот до змін на відтинку господарському і суспільно-політичному, майже у всіх країнах Середньо-Східньої Европи. Оскільки через десятиліття економічні кризи переходили відокремлено в поодиноких сателітних країнах Совєтського Союзу, то тепер ціла совєтська імперія є в господарській, ідеологічній і політичній кризі. Всюди, почавши від так званої „багатої" соціялістичної країни Чехо-Словаччини і Мадярщини, аж до голодної дослівно Румунії, громадяни цих сателітних країн відчувають брак товарів першої потреби. Цей спад життєвого рівня можна бачити в початках вісімдесятих, як також в половині вісімдесятих років. Головно відчувається ці драстичні зміни у зв'язку з підвищуванням цін на харчові товари, яких є брак на ринках Польщі, Мадярщини, Чехо-Словаччини, Румунії й інших сателітних країнах.

Осінню в 1987 році Совєтський Союз пережив ринкову паніку теж у зв'язку з плянами господарської перебудови, але найважливіше громадянам цієї імперії є брак не тільки товарів першої потреби, або грошей на них, але передусім перспективи на будуче. Специяльно молодь не може в'язати своїх плянів з системою, яка породжує убозство в порівнянні до західніх демократичних систем. Треба ствердити, що народи сателітних країн Совєтського Союзу, які є безпосередньо під впливом „перебудови" і „гласности" очікують змін в системі як на відтинку господарському, так і на суспільно-політичному, але не коштом підвищування цін на товари першої потреби, чи на послуги, які у своїх наслідках могли б викликати сильний спротив у формі штрайків чи подібних акцій в країнах Середньо-Східньої Европи.

Було б можливим створити в своїй уяві образ наслідків змін і пропагувати словами оптимістичні прогнози у зв'язку з перебудовою, однак ці оптимістичні запевнення лідерів революційних реформ, не змінять у у своїй суті руйнуючої системи, побудованої на злі, і тому не буде виглядів на покращення життя, як теж не буде людських і національних свобід, якщо не буде зміни системи не тільки господарської, але також політичної — зміни державного устрою. Правдою є, що залишається надія, що такі корисні зміни в системі будуть перепроваджені, однак чи надією можна вічно жити? Чи такі методи у зв'язку з перепровадженням „перебудови", як підвищення цін на харчові продукти чи товари першої потреби і послуги не можуть спичинити оправдані виступи спільнот Середньо-Східньої Европи в обороні своїх життєвих інтересів?

Немає сумніву, що імперія хилиться до упадку, і тому Горбачов старається своєю зовнішньою і внутрішньою політикою стримати цей процес, щоб продовжити життя не тільки Совєтському Союзові, але також своїм сателітам, країнам Середньо-Східньої Европи. Не може бути сумніву, що Горбачов прямує не тільки до врятування імперії від упадку, але і до зміцнення її внутрішньо і назовні, і тому його пляни „перебудови" і „гласности" є подумані на те, щоб допомагати втриматися імперії.

Коли говоримо про рухи спротиву в імперії, то мусимо сказати, що майже у всіх країнах Середньо-Східньої Европи працюють зорганізовано опозиційні групи до влади, які є осередками самостійницьких рухів, що були організовані в різних обставинах і в різному часі. Вони знали один одного і помагали собі взаємно, вивчаючи різні форми акцій в боротьбі за свої людські суспільно-політичні і національні права. Ці спільні поодиноких груп є спільним доробком і новим овочем дозрілости боротьби. Коли пригадаємо часи інвазії Совєтського Союзу на Мадярщину, а „Варшавського пакту" на Чехо-Словаччину, то в тих часах ще не було відповідно сильних підпільних самостійницьких рухів спротиву, і тому Москва мала можливість в такій ситуації свобідно вирішувати долю тих народів.

У країнах Середньо-Східньої Европи в роках сімдесятих і вісімдесятих існували опозиційні рухи до урядів накинених Совєтським Союзом, а початки тим рухам дала „Солідарність" — організація польського робітництва зліквідована урядом В. Ярузельського в 1982 році. Тепер не тільки в Польщі продовжується активність опозиції до влади, доказом чого можуть послужити штрайки польського робітництва у зв'язку з підвищуванням цін на послуги і товари першої потреби, але також в Чехо-Словаччині де влада переслідує членів „Хартії — 77" вже десять років. Член, основник цієї Хартії письменник Гавель і його приятелі уважають, що західній світ не розуміє, або мало розуміє, що значить жити в системі, яка є побудована на гіпокризії, та якої законодатна і виконавча влада в такій системі є в руках однопартійців, які виконують її за допомогою сили, негуючи демократичними принципами.

Закінчення буде.

Михайло Лоза

Vita Brevis, Ars Longa

Цю золоту думку старинних римлян можна примінити до кожного роду мистецтва. Можна її навіть і змодифікувати в сенсі: творчість мистця є продовженням його життя, або інакше: мистець живе і після своєї фізичної смерти, живе у своїх творах. Мистецька творчість — необмежена часом. Інколи вона вічна. Такі думки часто з'являються у мене, коли читаю якийсь сильний літературний твір, чи оглядаю мистецький твір людських рук. Такі думки з'явились і тоді, коли взяв я до рук мистецький альбом, повна назва якого звучить: „Творчість Ірини Банах-Твердохліб". Правда, жоден альбом — хоч би й найбагатший — не спроможний розказати усього про мистця, це ж бо тільки копія, і то в мініятюрі, оригінальної творчости. Все ж таки альбом творчости Ірини Банах-Твердохліб, дякуючи своєму чудовому оформленню і фаховій редакції (одне й друге належить самій мисткині Ірині Банах-Твердохліб), у великій мірі може заступити оригінальні твори мисткині тим, хто не мав змоги запізнатися з оригінальними її творами. Вартість альбому в цьому відношенні підносять старанно виконані копії оригінальних картин. Кольори копійованих картин — живі і, головне, — природні. До технічних позитивів слід ще зарахувати високоякісний папір альбому і бездоганний друк. Коротко кажучи, альбом творчости Ірини Банах-Твердохліб — це гідна легітимація, довідка, якою мисткиня може виказатися перед своєю і несвоєю суспільністю.

Альбом нараховує 206 сторінок, з того на понад 60 сторінок поміщено друкований текст, а решта призначена на копії картин, з відповідними поясненнями. Всіх картин, не враховуючи заставок, — 75. На п'ятій сторінці поміщено світлину мисткині.

На друкований текст складаються: Стаття д-ра Богдана Стебельського: „Ірина Банах-Твердохліб та її мистецтво", Спогад про мисткиню д-ра Михайла Лози: „Шановній Землячці в альбом", Автобіографія Ірини Банах-Твердохліб, Стаття: „Текстильні вибійки-мальованки" — Ірини Банах-Твердохліб. Усе це розміром більші речі. Крім них є ще менші — розміром, а саме: коротка, але змістовна і глибока „Передмова" проф. Евгена Лилака, „Подяка" Ірини Банах-Твердохліб особам, які в такий чи інший спосіб причинилися до видання книги, „зміст", список репродукцій картин і т. п. Усі тексти, крім „Передмови" проф. Евгена Лилака, — двомовні. Перекладами з української на англійську мову зайнялися Ірина Мицак і Валентина Макогон. Редактор англомовної частини: проф. Евген Лилак, україномовної — автор цієї рецензії.

Взявши до уваги увесь зміст книги, бачимо, що маємо до діла з чудово виданою монографією, яка дає нам змогу не тільки оглянути репродукції картин, але й засягнути інформації про їх (картин) творця — Ірину Банах-Твердохліб.

Основним змістом монографії є, очевидно, репродукції картин. Порядок їх розміщення в книзі подано на титульній сторінці. Ось він: Малярство, Емаль, Графіка, Батік, Вибійка, Кераміка.

Уже сам цей список збуджує у людини, яка запізнається з монографією подив для мисткині Ірини Банах-Твердохліб, подив для різновидів її мистецтва, для широкого засягу її творчого духа і творчих рук. Цей подив зростає, коли перегортати картки книги і приглянутись кожній картині зокрема. Очевидно, інші рефлексії будитимуться при цьому у критика-фахівця, а інші у звичайних людей, які керуються перш за все естетичними критеріями і оцінюють картину чи інший мистецький твір так, як їм підказують очі і душа. До фахівців-мистецтвознавців я не належу, тому й думки мої про творчість Ірини Банах-Твердохліб будуть, можливо, розбігатися з думками фахівців.

При оцінці творчости Ірини Банах-Твердохліб не можна не звернути уваги на кінцеві рядки її автобіографії:

„Я дякую Богові, що дав мені змогу виявити себе у мистецтві і висловити в ньому любов до свого народу, передаючи в картинах великі його страждання та боротьбу, яку він веде на рідних землях з окупантом." (стор. 179).

Це правда. Творчість Ірини Банах-Твердохліб навіяна щирою любов'ю до батьківщини — України, навіяна патріотизмом. Візьміть до уваги перший розділ „малярство", який відкривається іконою Божої Матері з Ісусом-Дитятком на руці. Уже ця ікона говорить вам, що ви увійдете в український світ. Найголосніше говорить про це одна деталь: білий хітон Ісуса — подуманий, як прикрашена вишивкою українська сорочка. Мається враження, що Мати Божа тримає на руках українського хлопця, який — в дальшу чергу — мав би символізувати український народ, але важко тут увійти у святиню задумів мисткині і відгадати її цілеспрямованість. Здається мені, що не помилюсь, коли пов'яжу ікону Матері Божої із картинами української матері — на сторінках 33-ій і 51-ій. Першу з них мисткиня назвала „Українська мати на грані двох світів", а другу — „Хресна дорога української матері". Ікону Матері Божої з картинами української матері в'яже та сама — притаманна всім матерям — любов своїх чад і турбота за них аж до самопосвяти. Одна і друга — це, за висловом поета Павла Тичини, — скорбна мати.

В альбомі поміщено декілька картин українських церков. Зворушливою є картина „Руїни Успенського Собору у Києві". Це своє-

(Закінчення на стор. 3)

Василь Верига

КНИЖКА НА ЧАСІ

II.

У п'ятій частині „Боротьба з українською культурою" зілюстровані важкі часи українського національного відродження у XIX сторіччі, тоді то вся увага російського уряду була спрямована на здушення всього того, що будьчим різнилося від російської духовости, від російської культури. Тут же знову всі росіяни, як це доказує Голубенко, незалежно від своїх політичних переконань, монархісти, демократи чи ліберали: В. Бєлінський, П. Валуєв чи М. Катков, за малими виїмками, погоджувалися з тим, що ні білоруської ані української культури немає, бо росіяни, українці й білоруси — це „адін русскій православний народ". Ніяких засадничих змін на краще не принесла й російська революція 1917 року, ані перебудова російської імперії на Совєтський Союз. Щоправда, тепер уже не заперечується існування українського народу та його мови й культури, але назагал культурна політика Москви супроти України залишилася така, що й була за царів. Навпаки, фальшується історію, що мовляв український народ через цілі століття зводив боротьбу зі своїми сусідами за те, щоб, „навіки поєднатися з Росією". І сьогодні українську мову далі переслідується, її упосліджено навіть і в Українській Совєтській Республіці, а українську літературу й науку тримається під строгою цензурою, гіршою, як було це за царату. Творчість письменників і взагалі культурних діячів переслідується з ще більшою строгістю. Багато творів, які колись пройшли через царську цензуру, сьогодні їх усунено з полиць бібліотек, а про перевидання їх не може бути навіть мови. Про це все йде мова в шестій частині, що має також п'ять розділів, а останній з них обговорює „фальшування історії і російська версія історії української літератури".

Остання, сьома, частина це вже додатки й затитулована „На суд історії". Складається вона з кількох дисидентських документів впродовж останніх десятиліть, вони виявляють, що сучасна українська інтелігенція, чи принаймні якась більш відважна частина її, стає в обороні прав української мови і культури та турбується їх долею під совєтами, на ділі ж імперіялістичним російським режимом.

Так Голубенко допровадив свою працю аж до останніх часів, доказуючи, що російські імперіялістичні традиції зовсім не перевелися. Це дійсно важливий твір, що над ним Голубенко працював довгі роки і закінчив її зовсім бездоганно, і за це йому належиться признання. На жаль, йому не довелось дочекатися відгуку на його твір, невблагана смерть перервала нитку його трудолюбивого життя.

Не зважаючи на вартість і своєчасність праці „Україна і Росія у світлі культурних взаємин", не можна поминути мовчанкою принаймні двох, на нашу думку, недотягнень. Перше, це те, що автор у багатьох випадках перекладав російське слово „русскій" на українське „руський", що є засадничою помилкою. Справа в тому, що українське слово „руський" походить від національної назви „Русь" — „русин", тобто від історичної назви України — українців. І так, як назва „Русь" не є тотожна із сучасною назвою „Росія", про що сам автор дуже переконливо доказує в цій праці, так само прикметник „руський" не є те саме, що російське „Русскій" чи „россійскій". Слово „руський" означає те саме, що старо-український і мішати його з „русскій" — не годиться.

Другою засадничою помилкою є те, що Голубенко дуже часто цитує російських авторів в оригіналі. Це суперечить духові його власної праці, що в ній він доказує, що українська культура, українська історія і, кінець-кінців, українська мова є зовсім різні, самостійні й незалежні від російської, то в той же сам час він трактує їх як рівнорядні для українського читача. З того треба робити висновок, що автор сподівається, що кожний читач-українець володіє російською мовою так само, як і українською. Коли це може бути правдою відносно українців читачів — з центрально-східніх українських земель, то це не зовсім правильно відносно українців із західньо-українських земель, а вже зовсім невірно, коли йдеться про наше молодше покоління, виховане чи народжене поза Україною і межами впливу Совєтського Союзу. Це таке саме, якщоб західньо-українські науковці цитували польських чи німецьких авторів в оригіналі, не подаючи українського перекладу.

Це очевидно недотягнення, що їх часом робимо, не здаючи собі з того справи; але позатим, це праця, що її не може поминути жадний дослідник внутрішньої культурної політики Совєтського Союзу. Тут на Заході можна часто стрінутися ще з твердженнями, що в Совєтському Союзі знайшли найбільш задовільну розв'язку національних питань, тоді, як вона на ділі нічим не різниться від колишньої царської. І саме на ці питання Голубенко дає найкращу відповідь.

У додатку до солідно зібраної бібліографії, поділеної тематично, маємо ще й „Показник імен", що є великим позитивом цієї цінної праці. Познайомившись з її змістом, поручаємо її не тільки науковцям-дослідникам і совєтологам, але кожному, хто цікавиться питанням російсько-українських взаємовідносин, дослідникам творчости Гоголя та взагалі всім, тим, які цікавляться минулим свого народу.

Ярослав Падох

Американському НТШ — 40 років

VII.

Чимало книжок НТШ отримало в дарі від Конгресової Бібліотеки, дублети та книжки, які зфільмовано. Біля 2.000 цінних книжок залишив НТШ до краю зубожілий поет-еміґрант поет Никифор Щербина, який придбав їх із мізерного заробітку, як помивач у ресторані. Цілу свою бібліотеку яких — трудно повірити — 4,000 книжок передав НТШ громадянин з Елизабету Степан Карваш минулого й цього тижня. Ім'я його буде назавжди збережене між найщедрішими приятелями НТШ і його бібліотеки. До добродіїв НТШ і його бібліотеки й архіву належать покійні д-р Степан Ріпецький, який зібрав матеріяли до історії УСС, проф. Василь Стецюк, прем'єр Борис Мартос, маршал Василь Мудрий, князь Ян Токажевський-Карашкевич, посол УНР у Царгороді, й чимало інших, а останньо директор Йосип Гірняк.

В архіві НТШ зберігаються цінні історичні матеріяли, які вже в цю пору, що й казати про майбутність, допомагають українським й чужим науковцям у їх дослідчій праці. Ось недавно архів В. Мудрого послужив, як джерело для трьох доповідей на конференції про останню українську еміґрацію. Наш архів є відомий широким науковим колам. Його відзначено в загальноамериканських архівних довідниках.

Нещодавно НТШ отримала незамітний рукопис. Показалося, що це дуже цінна пам'ятка церковної літератури XVI століття, яка незабаром піде до друку. Тому варто підкреслити, що НТШ радо приймає не лише цілі збірки наукового чи громадського змісту, але й поодинокі архівні праці, документи чи речі, які інколи мають виїмкову вартість.

Заохочуємо нашу громаду віддавати такі предмети й то ще за життя, як кажуть, теплою рукою, бо спадкоємцям часто не вистачає часу на поставлення хреста на гробі, не то на інші „дрібні" речі. За латинською приповідкою, що бібліотека — це єдине місце, де „живі мовчать, а мертві говорять". Розбудовуймо нащі бібліотеки й архіви нашими великими й малими пожертвами. Вони говоритимуть невпинно про нашу батьківщину й про нас!

З „союзової" доби праці й мандрівки автора цієї статті по широких просторах американської України він часто розпочинав відвідини приватних і громадських домів від підвалів де знаходив інколи дуже цінні пам'ятки літератури, мистецтва й громадського життя (книги протоколів, реєстри членів, афішок, плякет тощо). Оглядав також полиці скромних бібліотек, на яких нерідко знаходилися перводруки наших давніх видань, рідкісних навіть в Україні. Деякі з цих матеріялів є уже в наших наукових бібліотеках і архівах, але все ще чимало дальше ждуть на передачу до упорядкованих бібліотек і архівів.

Час не стоїть, але зі щораз більшою скорістю нищить усе, що не захоронене перед його нищівною силою. Кличемо великим голосом людей і установи доброї волі, щоб передали ці цінності в громадські найкраще наукові руки й то негайно, не відкладаючи на сподіваний „вільний" час, чи кращу погоду та нагоду. Для перестороги й заохоти до поспіху слід згадати окремий випадок такого відкладання. Перед роками відвідуючи пенсильванійську громаду автор цих рядків побачив в ґаражі розвішані знімки з перших часів сокільського життя у Львові, зокрема афішки сокільського великого здвигу в 1914 року, й між ними знімки їх в сокільському одязі батька українського сокільства та спорту Івана Боберського. На його заввагу, що такі цінні речі повинні бути в музеї, чи архіві, а не у відкритому ґаражі, господар дому, рідний брат Боберського, обіцяв переслати знімки, мовляв, їх треба відновити. Очевидно, світлини пропали, мабуть, того самого дня, як господар упокоївся в Бозі. Стара мудрість каже, що добрими інтенціями (не ділами!) вимощене пекло. А друга: що маєш зробити завтра, зроби сьогодні!

І ще візьміть до уваги: подаровані книги й інші речі ми належно оцінимо й ви зможете свій дар відтягнути від оподаткованого прибутку.

Громада по нитці

В часі, коли пишуться ці міркування, НТШ увійшов у період свого потрійного ювілею. 29-го жовтня 1987 року сповнилося сорок років НТШ в ЗСА, а на 1988 року припадає 115-ліття львівського НТШ й 95-річчя появи найстаршого й найважливішого його видання „Записок НТШ". Коли наша широка громада вітала п'ять років тому НТШ з його 110-річчям, прийнялося його означення „Незнищимого товариства". Воно, мабуть, правильне, коли зважити і час і добу. Після численних окупацій Львова, потрійної російської в (1914, 1939, і 1944), польської (1919-1939) і німецької (1941-44), які супроводжала заборона й пограбування НТШ, воно в 1944 році перенеслося на Захід, де й в 1946 році відновило діяльність під соборною назвою Українського Наукового Товариства, а згодом при змінених обставинах повернулося 1947 року до своєї повної назви. В його перших загальних зборах у Мюнхені взяло участь понад 60 відсотків передвоєнних членів. Це не утворилося нове Товариство, це була лише зміна адреси давнього, столітнього!

Відновлене Товариство було без ніяких фондів. Не зважаючи на це, скоро відновило свій головний орган „Записки" та журнал „Сьогочасне й Минуле" й інші традиційні видання, а з ними подбало про нові, передусім монументальну Енциклопедію Українознавства в обох мовах, українській й англійській. Можна подивляти цю різноманітну й широку діяльність у чужих країнах й важких обставинах еміґрантського життя. Але ще більше варте подиву фінансування цієї роботи, спертої виключно

(Закінчення на стор. 4)

Співробітники...

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р Гринюк, історик, закінчила свою піонерську працю про суспільні відносини в українській Галичині при кінці XIX століття. Вона щойно повернулася з чотиримісячного перебування у Львові в рамках програми академічної виміни між Канадою й СССР. Продовжуючи свої попередні досліди, вона використає стипендію канадських наукових дослідників, щоб закінчити свою працю над історією суспільних відносин та пристосування українських імігрантів до нового довкілля в Манітобі перед Першою світовою війною. Д-р Гринюк є науковим співробітником Манітобського університету і рівночасно, як представниця наукових семінарів українознавчих студій, буде тісно пов'язана з торонтонською катедрою.

Д-р Луцюк, географ, спеціялізується в ділянці дослідів над світовою проблемою втікачів та над історією нової української іміграції в Канаді, яка прибула сюди після Другої світової війни. Недавно він закінчив свою працю з повищою тематикою, як теж він є співредактором трьох збірок документів про становище канадського, британського та американського урядів до українських канадців, до українського визвольного руху в Европі та до голоду в Україні в 1932-33 роках. Д-р Луцюк присвятить наступні три роки дослідам над вростанням українських повоєнних імігрантів у канадське суспільство. Д-р Луцюк буде провадити свої досліди як науковий співробітник Квінс університету в Кінгстоні, Онт.

Третім після-докторським стипендистом є д-р Володимир Мезенцев. Як спеціяліст археології й ранньої історії Київської Руси, д-р Мезенцев отримав Андрю Мелон стипендію Центру російських та східньослов'янських студій при Торонтонському університеті. він працюватиме над закінченням праці про структуру міст Київської Руси.

Святкуватимуть...

(Закінчення зі стор. 1)

Комітет Тисячоліття Християнства в Україні повітів Колюмбія, Ґрін і Дачес в стейті Ню Йорк помістив цей знак в Ґрінпорті, Н. Й., хоч святкування в Гадсоні, Н. Й., відбудуться 16-го липня ц.р. Цей великий знак видітиме також на святкуваннях в Олбані, Н. Й., в суботу, 21-го травня. На фото вгорі (зліва): Андрея Куліш, о. Іван Куліш, співголова комітету, Богдан Пішок, Микола Магівський, у другому ряді (зліва): супервайзор Ґрінпорту Френсис Кілер, ассемблімен Джан Фейзо, президент Ківаніс клюбу Томас Бентон і Іван Рітровський.

Можна буде закупити українську їжу під час цілого пополудня. Вступ вільний.

Щоб влаштувати того роду імпрезу, потрібно було зібрати фонди. Завдяки Фінансовій комісії, яку очолює Дозя Кушнір, відповідні фонди були зібрані, а громаді належиться за це подяка.

Про ближчі інформації слід звертатись до Кушніра на число телефону: (518) 272-7632.

Vita Brevis...

Закінчення зі стор. 2

рідний символ української Церкви — Страдниці, над якою познущалася і дальше знущається безбожна Москва. І взагалі, в картинах Ірини Банах-Твердохліб багато символіки. Візьміть картини: „Україна сьогодні", „Земле моя прадідівська", „Два світи", „Сибір", „Вінниця" й інші. Всі вони глибокозмістовні. Для прикладу візьмім картину „Вінниця", до якої (картини) мисткиня дала таке пояснення: „„Вінниця" зображує профіль одної із десяти збірних могил, з котрих видобуто десять тисяч пов'язаних і тортурами замучених чоловіків і жінок. Це були переважно селяни з довколишніх сіл, яких арештували енкаведівські садисти, й вони пропадали без вісти. Над могилами сумовито цвітуть дерева парку Розваги, що його на глум над своїми жертвами улаштувало цинічне НКВД." (Стор.46).

Оцінюючи картину „Вінниця", д-р Богдан Стебельський у своєму нарисі про Ірину Банах-Твердохліб висловився: „на поверхні землі — цвітучі сади, а глибоко під ними — здушений крик задавлених жертв московського народовбивства. Здеформовані лиця, в корчах судорогів і руки, що замовкли в хвилині останнього крику, мов тих, що в Помпеях залляла їх несподівана стихія вулькану. Жовтий колір на переміну і червоним і чорним кричить контрастом до поверхні землі, рожево заквітчаної розцвілим садом". (Стор. 12).

Таким же контрастом промовляє і картина „Два світи", до якої мисткиня додала такий свій коментар: „Америку представлено зі статуєю ‚Свободи', котра наче вітає усіх, що прибувають до цієї країни. Тут у відкритому суспільстві вони по-своєму влаштовуються й почуваються щасливими. Натомість СССР представлено тюрмою народів — пеклом на землі. Поневолені народи благають допомоги, поглядаючи на Америку, як на потенціяльного визволителя." (Стор. 42).

Між малярськими творами Ірини Банах-Твердохліб є й реалістичні картинини, як, наприклад, „Рання весна, Брістоль, Н. Й." (стор. 87). Ірина Банах-Твердохліб проявила себе теж, як портретист. Портретів у неї більше, а в книзі, про яку мова, поміщено три: Портрет чоловіка (інж. Петра Твердохліба). Портрет дочки Орисі, портрет жінки. Про цей рід творчости мисткині д-р Стебельський у цитованому уже нарисі пише: „В портретному мистецтві Ірина Твердохліб виявляє композиційні здібності будувати образ, правильно розмістити площі тла, поставити його у глибині образу та не втопити в ньому обличчя і цілої фігури мальованої людини, що часто трапляється у визначних мистців. Портрети, як сказано, будує вона кольорами, що його відчуває безпомильно, і тому уникає помилок, що можуть з'являтися у мистців, які оперують контрастами у світлотінях у скалі від чорного до білого. Кожен портрет її моделів, психологічно виведений, не повторяється, а кольоровими засобами ілюструє характер. Портрети, в якійсь мірі упрощені, звільнені від другорядних елементів, промовляють безпосередньою щирістю". (Стор. 12).

Розділ „Малярство" у монографії — найбільший. Інші види творчости Ірини Банах-Твердохліб займають значно менше місця. Для їх характеристики послужуся власними думками — висловленими у тій же книзі, у спогаді, що має назву „Шановній Землячці в альбом" (стор. 21-22): „Деякі види творчости Ірини Твердохліб — рідкісні, а то й питомі тільки їй самій, і вони саме, ці рідкісні твори будуть рішати в головній мірі про тривку позицію Ірини Твердохліб в історії українського мистецтва".

Висловленими в цій книзі власними думками закінчу теж і цю рецензію: „При роздумуванні над творчістю Ірини Твердохліб можна її подивляти, а рівночасно дивуватися, як мисткиня — попри працю на хліб щоденний, попри родинні обов'язки, знаходила і знаходить час для такої багатющої мистецької творчости? Застановившись над цим питанням, можу сказати, що цьому сприяє домашня атмосфера. А цю атмосферу створює чоловік мисткині — інж. Петро Твердохліб, який прекрасно розуміє творчі пориви своєї дружини, прекрасно розуміє потреби вияву її таланту, потребу праці її золотих рук". (Стор. 22).

Люксусово видана монографія „Творчість Ірини Банах-Твердохліб — це не тільки велике досягнення мисткині, але й цінний вклад в всеукраїнську культурну скарбницю. У Конгресовій Бібліотеці це книжкове видання має число 87-050576. Книга друкувалася в Канаді, в друкарні „Гармонія" (Гармоні). Рік видання — 1987. Видання патроноване „Українською Могилянсько-Мазепинською Академією Наук".

НАЙНОВІШІ РІШЕННЯ, ВИНЕСЕНІ НА ЗАСІДАННІ РИМСЬКОГО ПІДКОМІТЕТУ 1000-РІЧЧЯ

П'ЯТНИЦЯ, 8-го липня 1988 р.:

- 12:00 год. — 2:00 год. по полудні — проба всіх хорів у залі ім. Павла VI при Ватикані.
  2:00 — 4:45 по полудні — проба хорів у Базиліці св. Петра.
  4-та год. — Молебень до св. Володимира Великого в базиліці св. Климентія над мощами св. Кирила. Співає об'єднаний хор монахинь з Риму.
  4:45 — 6:00 — перерва.
  6:00 — 7:00 — продовження проби в Базиліці з Владиками.
- 8:30 веч. — збірка молодечих організацій Пласт і СУМ в одностроях на площі св. Софії для проби укладу шпаліру на приїзд Папи.

СУБОТА, 9-го липня:

- 8-ма година ранку — вступ на площу св. Софії для паломників, що приїздять автобусами, буде через Малу Семінарію по зазначених стежках. Всі мають бути на площі о годині 8-ій ранку.
- Розміщення людей: вівтар буде розташований на сходах Собору. Дивлячись на Собор, справа стоятиме підвищення для 600-особового хору. Перед вівтарем буде зарезервоване місце для достойників, дипломатів та духовенства. Зліва від престолу зорганізовано стоятиме молодь: СУМ, Пласт і Українська Молодь Христові. Всі прочани стоятимуть на полі св. Софії, куди вихід буде уможливлений сходами.
- Присутність Папи: під час приходу Святішого Отця 600-членний хор співає „Будь ім'я Господнє". Чотири молоді особи у народній ноші вітають Папу хлібом-сіллю. Привіт представника молоді.
- Порядок Богослуження:
  Молебень до Матері Божої. По Євангелії Блаженніший Кардинал Любачівський вітає Папу. Слово Папи. Продовження Молебня. По Молебні многоліттєвіє. Концерт молоді в пошану Папи. На закінчення концерту 600-членний хор у супроводі духової оркестри співає „Боже Великий". Від'їзд Папи біля 11:30 ранку. Обідова перерва.
- 2-га до 5-ої по полудні — програма молоді по авлях Малої Семінарії та Колеґії св. Софії.
- Структури на площі:
  ряд кранів із питною водою, п'ять амбулянсів із медичною обслугою, 25 туалет (WC) буде розташовано по назначених місцях, кіоски з напитками і перекускою, український базар буде відкритий на площі Малої Семінарії від 8-го до 14-го липня.
- Молитовний похід із свічками.
  8:30 вечора — збірка на площі св. Петра, 9-та год. — Молебень до Христа Чоловіколюбця перед сходами базиліки св. Петра. Молитовний похід зі свічками перед Базилікою.

НЕДІЛЯ, 10-го липня:

8:45 ранку — збірка в базиліці св. Петра. Вхід до базиліки тільки за квитками (vouchers)

9:30 — Служба Божа в базиліці св. Петра. Причащати вірних буде 70 священиків. Кожний паломник дістане книжечку з текстом св. Літургії (безплатно).

- 6-та год. вечора — ювілейний концерт у залі авдієнцій при Ватикані.
- Кінцеві завваги: пропускні виказки (vouchers), які видає Ювілейний Комітет уможливлюють присутність на всіх імпрезах 1000-ліття і їх можна набути в усіх кооперуючих туристичних агенціях або в канцелярії Владики Лостена, 161 Glenbrook Rd., Stamford, Conn., 06902. Виказка (voucher) коштує 50 ам. дол. або 75 кан. Діти, молодь до 21-го року життя платять половину ціни.
- Впорядчиками під час святкувань є члени СУМ із розпізнавальною обв'язкою на руці.
- Продажем смолоскипів та свічок у суботу вечером, 9-го липня, займається Пласт.
- Священики повинні привезти повні світлі ризи (золоті або білі) з Хрестом на плечах, а не з іншими декораціями.
- Паломники повинні постаратися про св. Сповідь перед від'їздом до Риму, бо в Римі не буде зорганізованого часу на сповідь.
- Хористи будуть мати розпізнавальні картки (ID Tags) на проби та офіційні виступи
- На площі св. Софії продаватимуться тільки перекуски і напитки, всі інші товари (ікони книжки, сувеніри) можна продавати за згодою дирекції, на площі Малої Семінарії. Ціна винайму одного стола 200 дол. денно. Про ближчі інформації слід звертатися до УКУ в Римі.

(М. Гельбіг)

УРЯД ТАЙВАНУ НАДАВ право політичного азилю двом китайським летунам, які зуміли захопити пасажирський літак типу „Боїнг-747" в Китайській Народній Республіці і заставити летунів змінити курс лету та приземлитись на Тайвані. В офіційному повідомленні говориться, що на покладі літака було 107 пасажирів і 11 членів обслуги. Приземлення відбулось без труднощів і літак за дві години після випадку, повернувся назад на територію КНР, очевидно, без двох захоплювачів, які попросили тайванський уряд надати їм політичний азиль і заявили, що вони не хочуть мати нічого спільного з диктаторською системою, яка панує в комуністичному Китаю.

ЯПОНСЬКА ПОЛІЦІЯ, заарештувала минулого тижня терориста, захоплювача літаків і члена так званих японських Червоних бригад Ясуґіро Шібату і висловила побоювання, що його часті поїздки до Північної комуністичної Кореї можуть бути пов'язані з підготовою бригад до більшої терористичної атаки на Олімпійських літніх ігрищах в Сеулі і сусідніх місцевостях. Минулої осені поліція в Токіо заарештувала другу по чині людину в Червоній бригаді, Осаму Маруока, який плянував летіти з Токіо до Сеулю. З північної Кореї зникли також ті члени бригади, які дотепер там переховувались. Не можна виключати, що частина з них вже перенеслася до Південної Кореї.

Цією дорогою складаємо нашу сердечну подяку всім тим друзям, знайомим і моїм подругам з 64-го відділу Союзу Українок, що склали нам свої співчуття листовно, особисто чи телефонічно з причини смерти мого дорогого БРАТА

св. п. інж.

БОГДАНА ПАТРИЛИ

Щире спаси-Біг.

Мґр ОЛЬГА ПАТРИЛО МОРОЗ з мужем

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього ЧОЛОВІКА, ТАТА і ДІДУСЯ

бл. п.

Олександра Антоненка

буде відправлена

ПАНАХИДА

у неділю, 22-го травня 1988 р. о год. 2-ій по пол. над могилою Покійного на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо Друзів помолитися з нами.

Горем прибиті:
дружина — УЛЯНА
донька — ГАЛИНА
син — ВОЛОДИМИР з родиною

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

Марії Конашевич

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

в п'ятницю, 27-го травня 1988 р. о год. 8-ій ранку в катедральному соборі Непорочного Зачаття у Філядельфії, Па.;
в суботу, 28-го травня 1988 р. о год. 8-ій ранку в церкві Благовіщення в Мелровз Парк, Па.; в каплиці св. Софії у Філядельфії, Па. та в церкві Успення в Маямі, Фл.

Просимо Рідних, Приятелів і Знайомих згадати Покійну в своїх молитвах у цей день.

Донька — ХРИСТИНА ПЕРФЕЦЬКА з мужем ЮРІЄМ
Внучки — ТАНЯ і МАРТА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, Незабутньої МАМИ, БАБУСІ

бл. п.

МАРІЇ ХИТРИ

з дому МУШКЕВИЧ

уродженої в Підгайцях, Україна

в день 23-го травня 1988 року будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

за спокій душі Покійної

в церквах:

св. Володимира в Елизабет, Н. Дж., о год. 7:30 ранком;
св. Юра в Ню Йорку, о год. 7-ій ранком;
св. Родини в Айсліп, Лонґ Айленд, Н. Й.;
св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.;
Укр. кат. церкві в Новому Ульмі, Німеччина;
Успення Пренепорочної Діви Марії в Люрді, Франція;
Укр. Кат. Катедрі — собор в Лондоні, Англія;
Кат. церкві в Медині біля Перемишля, Польща;
св. Михаїла в Йонкерс, Н. Й.;
св. Вознесіння — УАПЦ в Мейплевуд, Н. Дж.;
св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й., о год. 9-ій ранком

Просимо Рідних, Знайомих і Приятелів про молитви за спокій душі Покійної.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Муж — МИХАЙЛО з родиною
НАТАЛІЯ А. РИБАК з мужем БОРИСОМ
ХРИСТИНА П. КІНАЛЬ з мужем ЮРІЄМ
Внуки:
МАРКІЯН і КСЕНЯ РИБАК
УЛЯНА і ЮЛІЯН КІНАЛЬ

Відійшов у потойбіччя 16-го травня 1988 р. в Пассейку, Н. Дж. наш Дорогий МУЖ і БАТЬКО

доктор медицини — хірург

БОРИС АНТІН ФИЛИПЧАК

нар. 30-го листопада 1907 р. в Самборі, Україні, син письменника бл. п. Івана Филипчака.

У жалю і тузі:
дружина — ІРИНА ДИБКО
син — ІВАН ІГОР
невістка — проф. ЗІРКА
внучка — АННА
похресниця — МАРТА АННА ШРАМЕНКО
свати — ред. ЯРОСЛАВ і ОЛЬГА ЗАРЕМБИ
в Україні рідна сестра ДАРІЯ РЗАЄВА
та ближча і дальша Родина в Україні, Чехо-Словаччині та Польщі

Години відвідування у похоронному заведенні Burnadz Memorial Home, 371 Lakeview Avenue, Clifton, N.J. у середу, 18-го і четвер, 19-го травня 1988 р. від 2 до 4-ої год. по пол. і від 7 до 9-ої год. веч.

ПАРАСТАС у четвер, 19-го, о год. 8-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у п'ятницю, 20-го травня 1988 р. о год. 9-ій ранку у церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., а відтак на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Згадаймо бл. п. Наталію Турчиновську-Голембіовську

Бл. п. Наталія Турчиновська-Голембіовська несподівано померла після короткого перебування у шпиталі на удар серця 25-го серпня 1987 року.

„Людське життя сповнене несподіванками. Не хочеться вірити, що бл. п. Наталії Голембіовської немає вже між нами. Відійшла бо від нас не старенька бабуся, або жінка, що довгими місяцями лежала в ліжку; але людина, що, не зважаючи на важку недугу, була ще в повній інтелектуальній й психічній спроможності жити.

Яких два-три тижні перед її смертю я відвідала її як свою добру знайому, а не як хвору людину.

Вона сказала, що стан артритизму погіршується, і висловила думку, що, може, колись прийдеться піти до дому для старших людей. І... заплакала, бо почувала неміч фізичну, яка не була співмірною з її духовою силою.

Говорили ми про різні справи, а також і про близький Перемиський З'їзд, що мав відбутися 29-30 серпня 1987 р. в Торонто, в Канаді.

Наталка сказала, що не зможе поїхати на з'їзд, бо ноги справляють їй труднощі і важко рухатися. А Перемишль — дороге місто для Наталки! Це місто її молодости. Там у Перемишлі бл. п. Наталка не лише ходила до гімназії і мешкала у славному Інституті для дівчат, де був чудовий сад, алеї, квіти, кущі, в глибині городу між деревами — велика статуя Матері Божої, в шкільному будинку — каплиця, вся різьблена в гуцульському стилі, все гарне, стилеве і рідне, українське. Ціла школа прикрашена картинами, вишивками, озвучена українськими піснями і рідною мовою.

В Перемишлі Наталка почала своє подружнє життя і була з мужем громадянкою не то міста, але княжого міста, де Замкова Гора пригадує свою історичну присутність та скріплює віру в право на нашу справедливу державу майбутність на тій землі.

Такі й подібні картини, як дорогого Перемишля, так і інших любих місцевостей України, стоять у нашій свідомості і наших серцях, і творять субстанцію нашої духовости на еміграції.

Я подумала — школа, що Наталка не поїде на з'їзд

Св. п. Наталія Голембіовська

Перемищини, але, напевно, пришле привіт, а я куплю гарну карточку, зберу по здоровлення і підписи перемишлянок, які прийдуть на з'їзд, і вишлемо це Наталці. Це буде доказом, що ми пам'ятаємо про неї і любимо її.

В суботу ранком, 29-го серпня, святочно почався з'їзд Перемищини. Не лише з далекого Монтреалю, Вінніпеґу, і з ЗСА праїхали перемишлянки, але і з-за океану: з Польщі, Німеччини, а навіть із Австралії. З Парижу приїхав син нашої шкільної лікарки д-р Вітошинський та різні гості з далеких місцевостей.

Провідник з'їзду інж. Клюфас відчитав привіти. Я очікувала, що ось почую привіт від Наталки Голембіовської. Раптом хтось приніс записку інж. Клюфасові, і він відчитав: „Наспіла вістка, що в Клівленді померла бл. п. Наталія Голембіовська". І це був день похорону бл. п. Наталки — субота, 29-го серпня, перед полуднем.

Наталка прислала привіт на з'їзд, але вже з другого світу. Дивні діла Твої, Господи...

Ми, найближчі її подруги, замість підписів і поздоровлень, записували хто і скільки жертвує на дану ціль з приводу її відходу у засвіти і в пам'ять її дружби з нами.

Бл. п. Наталія Голембіовська була дочкою Лідії з Шиманських і о. Марка Турчиновського, який був якийсь час на парохії у Млинах, біля Краковця, округа Перемишль.

Я зустріла бл. п. Наталку в гімназії в Перемишлі в 30-их роках, будучи в нижчих клясах. Ясне густе волосся коротко обстрижене окружувало її голову і цікаві очі. Вона виглядала дуже рухливою і певною себе, що знає кожний куток школи.

Небагато участи брала Наталка в забавах і дитячих розвагах. Вона, хоч була веселою дівчиною, все носилась з книжками і дуже пильно вчилася, а особливо читала книжки.

Краса української літератури всецілo полонила її. Вона заглиблювалася в поезію і прозу, любила й сама писати, здається, що найбільш улюбленим її автором була Леся Українка.

Героїні Лесі Українки стали дороговказом для творення світогляду Наталки як, наприклад, пророчиця Тірца, Касандра — героїні, роля яких є підносити духа у народі, героїні, що збуджують віру в свій нарід, в себе, свою правду і віру в перемогу. Ці характери були прототипом життя і діяльности бл. п. Наталки Голембіовської. Молоду Наталку цікавили також суспільно-політичні проблеми.

Перемишль був дійсно твердинею не лише княжого часу, це була твердиня патріотизму, великого українського національного піднесення, а згодом за тим сильного почуття відповідальности. У наставленні молоді тодішнього часу була девіза: ми молоді мусимо щось робити, належати до організацій, співпрацювати, впливати на інших. Це ставало чи не більшим обов'язком, ніж вчитися в школі.

Бл. п. Наталка належала до різних організацій, в тому і до тайного Пласту. Була активною, дуже обов'язковою. Була у проводі деяких організацій.

Часом ми суперничали, одначе тихо і нешкідливо. Кого з нас виберуть на чільне місце війта міжклясової громади? Кого виберуть на голову, чи провідника даної організації? Кого виберуть, щоб виголосити промову на річному концерті Т. Шевченка, що було великою честю, бо не лише ученицi і професори нашої школи мають зібратися, але і з мужеської гімназії, а ще і запрошені гості з міста, як посол до польського Сойму, або навіть наш перемиський єпископ.

Ми суперничали як подруги, але ніколи не перешкоджали і не шкодили одна одній. Ми здали іспит громадянської толерантности і солідарности вже в молодому віці. До кінця життя бл. п. Наталка й її муж проф. Григорій Голембіовський, як і їхні діти Надя і Зенко, були щирими приятелями моїми і всієї моєї рідні.

Наталці просвічували ідеали служіння народові. Вона і на студіях у Львові наполегливо вчилася, підготовляла себе до академічної професії, щоб стати на певному пості у нашій суспільності.

Треба признати, що її особистість й її індивідуальність викликала пошану, і якщо б це було у своїй державі, вона могла б осягнути чільне провідне місце. А так на чужих працях не один талант в нашому народі не мав змоги себе повністю проявити, або збагачував культуру чужого народу.

Наталка була прямою. Вона мала відвагу висловити прямо і голосно своє переконання, або скритикувати те, з чим вона не погоджувалася. У неї не було фальшивости. Працовита, обов'язкова і рішуча, але також жіноча і лагідна в родині. Віддана родині, приятелям і віддана ідеалам, в які вона вірила.

Її громадська праця на терені Клівленду, в якому проживала весь час еміграції в ЗСА, була цілеспрямованою і всесторонньою.

Вже на початку перебування у Клівленді, коли в 1963 році припала 50-літня річниця смерти Лесі Українки, вона піддала думку, щоб поставити величний пам'ятник нашій поетесі. В Клівленді недалеко університетських будинків, знаходиться т. зв. Культурний Город, в якому поставлені пам'ятники визначним людям різних національностей. Заходами „першої еміграції" українців споруджено там перед Другою світовою війною два пам'ятники — Тарасові Шевченкові й Іванові Франкові, роботи Архипенка. Там також вибрано дуже репрезентативне місце і поставлено пам'ятник Лесі Українці роботи М. Черешньовського. Відкриттям пам'ятника займався комітет, душею якого була Н. Голембіовська. На святочному концерті після відкриття бл. п. Наталія виголосила вичерпну промову про велич творчости Лесі Українки і її значення для української духовости.

Бл. п. Наталка розуміла, що треба продовжувати культурно-освітню діяльність серед громадянства, щоб почуття патріотизму було вітальним і творчим. Вона віддано працювала в організації Визвольний фронт і вважала, що треба бути в контакті з усіми наверстуваннями нашої суспільности. В організації Союз Українок Америки також проявила себе творчою провідницею, повною ініціятиви і готовою до всякої праці. Вона знала, що, в першу чергу, треба ознайомлювати середовище надбаннями і традиціями попередніх національних діянь, щоби помогти самому продовжувати працю в теперішньому і майбутньому. Справа визволення і державности України була найголовнішою метою її діяльности. Вона вважала, треба виховувати і виробляти державницьке наставлення усього нашого народу, де це не було б, чи в краю, чи на еміграції.

Бл. п. Наталія здобула собі признання і заслужений авторитет серед свого середовища у Клівленді, яке багато їй завдячує. Можна сподіватися, що її праця дасть успіхи й овочі. Напевно, не одне слово її багатьох рефератів і відчитів запало в серце молодих, і вони будуть підсилювати своє почуття приналежности до українства.

В щоденному приватному житті бл. п. Наталія була теж дуже працьовитою. До своєї заробіткової праці як книговод великої фірми доїжджала далеко поза Клівленд, так що рано-вранці мусіла вставати, а поверталася додому пізно. Все ж своє домашнє господарство провадила успішно і пам'ятала за свою рідню на Україні і в Польщі, висилаючи їм часто дорогі подарунки. Вона також щедро жертвувала на різні українські цілі. Разом із своїм мужем проф. Григорієм Голембіовським, ще за його життя, пожертвувала більшу суму на фонд Катедри Українознавства у Гарварді. Знаходила час для читання, мала в хаті багату бібліотеку цінних книжок, давніх і сучасних.

До людей відносилася приязно, із вирозумінням. Я і моя родина зазнали багато щирої, природньої, безпосередньої прихильности, і я вдячна їй за правдиве приятельство, якого довго буде мені бракувати.

Наша українська суспільність була б сильнішою, коли мала б більше таких сильних і позитивних людей як бл. п. Наталія Турчиновська-Голембіовська.

Ірена К. Гавур

Американському...

(Закінчення зі ст. 2)

на власні, еміґрантські засоби. Це, прямо чудо, є заслугою не лише членів НТШ, які працювали й працюють без ніякої винагороди, а навіть часто без звороту своїх видатків, але широких кіл української еміґрації, зокрема донедавна „голої і босої" — еміґрації нової.

Ця безприкладна жертвенність продовжується до наших днів. Вистачить згадати, що коли на сплату першого, дуже скромного будинку НТШ в Ню Йорку витрачено тридцять років, новий мільйоновий будинок на одній з кращих площ міста, придбано й сплачено протягом п'яти літ. Честь і слава свідомій своєї призначення українській громаді від Пацифіку до Атлантику, бо вона, без сторонньої допомоги доконала це справжнє чудо.

Сперте на цій жертвенності своєї громади НТШ існує й працює далі. Рахуючи на неї, воно вже заплянувало побільшення дому двома поверхами призначеними виключно на приміщення нових тисячів книжок, які прибувають до бібліотеки майже щодня й на нові архівні матеріяли. Віра в жертвенність громади дає нам відвагу сміло плянувати не лише дальше існування, але й розбудову дотеперішніх здобутків. Особливо зріст посмертних записів на цілі НТШ, дає реальну надію на довге й успішне майбутнє нашої установи. Перефразуючи слова нашого патрона Шевченка, наша надія спирається „на живих, мертвих і ненароджених" свідомих свого значення й призначення українських громадян.

Числимо також на позаукраїнську допомогу. Ознакою її є недавнє звільнення нашого дому від міського ґрунтового податку. Не без значення приймаємо й факт уділення перед двома роками голові НТШ в ЗСА почесної етнічної плякети міста Ню Йорку, яку вручаючи посадник міста Кач заявив публічно, що „її одержує президент Наукового Товариства ім. Шевченка, 112-літньої передової в світі, установи за видатний вклад для громади і для якости життя в нашому місті".

Та все ж головний тягар втримання і розвитку нашої установи несла й нестиме наша громада. НТШ розраховує на неї, а вона і в майбутности не заведеться на ньому.

1000-річчя...

(Закінчення зі стор. 1)

Україні ще розповідає нам про інші форми святкувань, які підготовляє Комітет Тисячоліття в Лос Анджелесі.

В найближчому часі, у червні, плянуться дві великі імпрези, — в п'ятницю, 17-го, вечір танку і співу, в якому виступлять танцювальний ансамбль „Громовиця" з Чикаго, бандуристи з Сан Дієго, ювілейний танцювальний ансамбль і ювілейний хор Лос Анджелесу.

В неділю, 19-го червня, програму підготовляє студентський гурток „Дружба" при каліфорнійському університеті і там виступлять танцювальні групи українські, естонські, латвійські, та литовські, ювілейний хор і бандуристи та буде показ з колекції історичної ноші Союзу Українок з Ню Йорку.

У зв'язку з тим фестивалем, виявнює нам Анна Прокопович, комітет проголошує конкурс для молоді на есеєй в англійській або українських мовах на тему 1000-річчя Християнства в Україні. У ньому можуть брати участь молоді особи до 22-го року життя, також неукраїнці і не конче мешканці Каліфорнії.

Наша гостя витягає цілу пачку різних матеріялів в більшості в українській мові, і можна завважити, що вона, хоча української мови ще не опанувала, але добре в ній орієнтується. Вона показує зі захопленням відбитки картин Андрія Гуменюка, і Л. Лободи з України з українським церквами та написами „Тисячоріччя Хрищення України" і „Українські церкві тисяча років". Вона не каже якими дорогами ці картки продісталися до Каліфорнії, але інформує, що вони вже є в друку і можна буде їх купити в часі фестивалю.

На наш запит, як вона почувається в Комітеті 1000-річчя Християнства, ця приятелька українців відповідає без вагання, що дуже добре і що члени цього Комітету це „зіграна" група двадцяти осіб, які стараються якнайкраще виконати своє завдання. Вона, що має вже за собою шість років подружжя з українцем, добре пізнала українську громаду і є повна подиву для її свідомости, знання української мови і бажання працювати для добра свого народу.

Анна Прокопович, японка третього покоління американських горожан, але це зовсім не міняє її наставлення до своїх предків, а тим менше до батьківщини свого мужа.

Коли ми стверджуємо, що її подружжя, не є першим японсько-українським Анна з усміхом відповідає, що любить „любов перемагає усі різниці".

Так напевно сталося у її випадку, коли вона, як читаємо у її слові на вечорі для зібрання фондів на святкування 1000-річчя, сказала, учасникам, що дуже мало знала як американка японського походження про історію України, але пошукала за матеріялами та вивчила, що хотіла. Закінчуючи свою промову на тому вечорі, вона закликала присутних українців, щоб з нагоди святкування 1000-річчя Християнства в Україні, вони усі вивчили своє історичне минуле і були гордими з того, що вони є украінцями і християнами. „Це є ваша відповідальність, як українців в діяспорі зберігати і охороняти вашу духову і культурну спадщину, — закликала українців молода японка.

Стискаємо нашій гості з великою теплотою руку на прощання і бажаємо їй ще багато успіхів у прославленні українських історичних річниць та українських стремлінь. Нам здається, що вона може бути прикладом не лише для інших неукраїнців, що одружилися з українцями, але й для неодної молодої української людини.

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

ЕВА ЛИШАК, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана в Дітройті, Миш., померла 20-го квітня 1988 року на 88-му році життя. Нар. 1900 року в Сокалі, Камінка Струмелова, Україна. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку доньку Елизабет і Ольгу, сестру Ольгу Раскі і племінника Говарда. Похорон відбувся 22-го квітня 1988 року на цвинтарі св. Гробу в Савтфілді, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

МИКОЛА ТЕРЛЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ" в Ньюарк, Н.Дж., помер 6-го квітня 1988 року на 98-му році життя. Нар. 29-го квітня 1891 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Олександру, двоє дітей і четверо внуків. Похорон відбувся 9-го квітня 1988 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Отрок, секр.

ІВАН ГОРДІЙЧУК, член УНС Відд. 377-го ім. св. Володимира в Ст. Пітербурґу, Фла., помер 8-го березня 1988 року на 73-му році життя. Нар. 1916 року на Волині, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Йосифа з дружиною Рут, внучку Серу і внука Стефана та родину в Україні. Похорон відбувся 11-го березня 1988 року на цвинтарі Кальварія в Клірвотер, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

Осипа Михайленко, секр.